

Ärendenummer: HIG-STYR 2022/124

Datum: 2023-05-31

Självvärdering av sjuksköterskeprogrammet inom processen kvalitetsutveckling genom kollegial granskning

Arbetsgruppen för självvärderingen har bestått av:

Maria Lindberg, lektor, avdelningschef Avdelningen för vårdvetenskap

Annika Nilsson, professor, ämnesansvarig vårdvetenskap

Tina Nordström, fil. mag., biträdande avdelningschef Avdelningen för vårdvetenskap

Johan Olerud, lektor, ämnesansvarig medicin

Marit Silén, lektor, docent, utbildningsledare, grundnivå vårdvetenskap

Innehållsförteckning

1. Kvalitetsområde måluppfyllelse	1
1.1 Förutsättningar	1
1.2 Process.....	7
1.3 Resultat.....	12
2. Kvalitetsområde forskningsanknytning.....	14
2.1 Förutsättningar	14
2.2 Processer	17
2.3 Resultat.....	20
3. Kvalitetsområde tillämpbarhet och samverkan	22
3.1 Förutsättningar	22
3.2 Processer	26
3.3 Resultat.....	28

1. Kvalitetsområde måluppfyllelse

Kvalitetsområdet måluppfyllelse innefattar kvalitetsaspekterna måluppfyllelse, lärarkompetens och kollegialitet samt studentcentrerat lärande. Kvalitetsaspekten måluppfyllelse är överordnad på så vis att relevanta delar av kvalitetsaspekterna lärarkompetens och kollegialitet samt studentcentrerat lärande utgör viktiga komponenter för att uppnå hög kvalitet inom aspekten måluppfyllelse.

Bedömningsgrunder

Måluppfyllelse

- Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande säkerställer att studenter som avlägger examen når utbildningens examensmål och, i tillämpliga fall, lokalt fastställda mål
- Det finns en konstruktiv länkning mellan utbildningsplan, examensmål, lärandemål, undervisning, betygsriterier och examination
- Utbildningens innehåll och upplägg säkerställer en god progression och att studenterna ges förutsättningar att genomföra utbildningen inom utsatt tid
- Utbildningen har, där så är relevant, en tydlig koppling till utbildning på högre nivå inom Högskolan

Lärarkompetens och kollegialitet

- Undervisande lärare har såväl hög pedagogisk som hög vetenskaplig kompetens med relevans för utbildningsprogrammet
- Undervisande lärare har professionskompetens i tillämpliga fall
- Personalens tjänstefördelning och arbetsvillkor främjar utbildningsverksamheten
- Lärarkollegiet arbetar systematiskt med kvalitetsutveckling av utbildningen och utveckling av lärarkollegiets kompetens

Studentcentrerat lärande

- Utbildningens upplägg och genomförande säkerställer att studenter inbjuds till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och att detta återspeglas i bedömningen av studenterna. Specifika strävansmål anges i avsnitt 1.3 i Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG)¹

¹ [Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning \(ESG\) Översättning av UKÄ 2015.](#)

1.1 Förutsättningar

Beskriv kortfattat huvudområdets avgränsning, bredd och djup, det vill säga huvudområdet i vilket studenterna avlägger examen (cirka 500 ord)

Huvudområdet för sjuksköterskeexamen är omvårdnad. Omvårdnad är ett forskningsämne och enligt Statistiska centralbyråns (SCB) och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) (2016) standard för indelning av forskningsämnena är omvårdnad kategoriserad till 30305 och ligger under forskningsområdet hälsovetenskaper. Ämnet omfattar främst forskning på individ- och gruppnivå och fokuserar huvudsakligen vårdtagares olika behov, på närstående, på vårdandet samt på ledning av omvårdnadsarbetet. På forskarutbildningsnivå benämns forskarutbildningsämnet vårdvetenskap eftersom forskning bedrivs av fler professioner än sjuksköterskor.

Omvårdnad som forskningsämne och profession utgår från en humanistisk värdegrund med respekt för människors lika villkor. Målet är att främja hälsa och välbefinnande genom att stärka och stödja

människors hälsoprocesser under hela livsspannet. Professionen tar sin utgångspunkt utifrån forskningsämnet och det person- och patientnära arbetet. I det patientnära arbetet utförs vårdande även av andra professioner där sjuksköterskan ansvarar för den professionella omvårdnaden. Det innebär en avgränsning av huvudområdet från andra närliggande discipliner som exempelvis medicin, pedagogik, samhälls- och beteendevetenskap. Dessa discipliner är samtidigt subdiscipliner till omvårdnad och integrerade i sjuksköterskeprogrammet. Kärninnehållet i huvudområdet omvårdnad består av omvårdnadens bärande begrepp människa, hälsa, miljö och vårdande. Inom sjuksköterskeprogrammet vid Högskolan i Gävle (HiG) beskrivs de bärande begreppen på följande sätt:

Människa förstås som såväl patient, närstående som vårdare där varje människa är en unik, erfaren person med hälsoresurser och hälsohinder samt upplevelser av lidande, tillfredsställelse och behov. Utgångspunkten för detta resonemang utgår från en helhetssyn på människans livsvärld där både den inre och yttre är central. I vården av patienten utgår sjuksköterskan från dennes livsvärld där lidande, vård, välbefinnande eller hälsa erfars. Hälsa förstås som ett tillstånd som rör hela människan och kan beskrivas som en känsla av inre balans, meningsfulla relationer och en känsla av sammanhang till livet i stort. Miljön ska utformas så att den främjar patienters hälsoprocesser och livskvalitet i olika livsmiljöer som till exempel i hemmet eller i arbetslivet. I samverkan med vårdare har patienten och dess närstående en framträdande roll i att kunna skapa en hållbar livsmiljö. Vårdandet förekommer under människans hela livscykel, från födelse till död, och inkluderar både hur något görs och det förhållningssätt som vårdaren har mot patienten. I vårdandet skapas relationer och möten som karakteriseras av öppenhet, dialog, trygghet och delaktighet. I omvårdnadsarbetet ska patientens resurser tillvaratas och hänsyn tas till hur livsstilsfaktorer kan påverka människors välbefinnande och dess relation till hälsa och ohälsa. Vårdande innebär vidare sjuksköterskans behov av stöd och handledning för utvecklandet av personlig- och etisk kompetens. Kärninnehållet i huvudområdet omvårdnad, det vill säga de bärande begreppen, ligger till grund för omvårdnadsteorier, begreppsmodeller och den kliniska professionen.

Referenser

Statistiska centralbyrån (SCB) & Universitetskanslersämbetet (UKÄ) (2016). *Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011. Uppdaterad augusti 2016.*
<https://www.scb.se/contentassets/10054f2ef27c437884e8cde0d38b9cc4/standard-for-svensk-indelning--av-forskningsamnen-2011-uppdaterad-aug-2016.pdf>

Sammanställ utbildningsplan och kursplaner med tillhörande litteraturlistor för programmet och tillställ dem till bedömargruppen, se Bilaga 1.

Beskriv och värdera hur utbildningsplaner och kursplaner efterföljs i praktiken och hur ni inom utbildningen säkerställer att inga avvikelser sker (cirka 200 ord).

Utbildningsplanens övergripande karaktär innebär att den framför allt efterföljs i de ingående kursplanerna, där de nationella examensmålen konkretiseras i lärandemål, samt inom vilka ramar som undervisning och examination utformas i kurserna. En otydlighet har varit vad som ska betraktas som klinisk utbildning; utbildningsdepartementet har dock nyligen tydliggjort detta genom nya bestämmelser i högskoleförordningen (1993:100), förordningsmotiv (Fm 2023:1) vilka baseras på den statliga utredningen om utbildning till sjuksköterska och barnmorska (2022). Dessa nya bestämmelser kommer att innebära en revidering av utbildningsplanen för sjuksköterskeprogrammet under 2023.

I samband med sjuksköterskeprogrammets senaste revidering (reviderad utbildningsplan från och med höstterminen 2019) genomfördes av dåvarande samordnare för pedagogiska frågor vid HiG en introducerande föreläsning samt diskussion om olika aspekter relaterade till utbildningsplan och kursplaner. Då uppmärksammades hela kollegiet på att kursplaner är juridiska dokument som ska följas. I början av revideringsarbetet framkom att moment examinerades trots att inga lärandemål

fanns samt att samma lärandemål examinerades flera gånger. När nya kursplaner utvecklades i revideringsarbetet diskuterades detta återkommande i möten med kursansvariga och examinator för varje kurs för att säkerställa att avvikelser fortsatt inte sker.

Nu finns en stor medvetenhet i kollegiet om vikten av att följa kursplaner. För att säkerställa att kursplanerna följs finns flera mötesforum, exempelvis utbildningsmöten och programmöten, där frågor kring kursplaner diskuteras. En fråga som uppmärksammats och diskuterats flera gånger är att formen för examination inte får avvika från vad som står i kursplan. Exempelvis kan inte frånvaro från ett examinerande seminarium ersättas med en skriftlig uppgift. Dokument för kursansvariga respektive examinator finns utarbetade som på olika sätt ger stöd i att följa kursplanen. Möten anordnas terminsvis för respektive grupp där frågor relaterade till kursplaner diskuteras. Utbildningsledare kontaktas då och då av kursexaminatorer som har kursplanerrelaterade frågor, vilket kan ses som en medvetenhet om vikten av att följa kursplanerna. Utbildningsledare har i sin tur regelbunden kontakt med Avdelningen för utbildningsstöd samt akademins kursplaneberedning i kursplanefrågor som kräver särskild kunskap inom området. Under 2022 arbetade kollegiet under två dagar, under ledning av det högskolepedagogiska centrumet, med den konstruktiva länkningen i kursplaner. Detta har gett en ytterligare förståelse för kursplanernas formella betydelse och också vikten av tydlig konstruktiv länkning.

Vår slutvärdering är att efter revideringen 2019 efterföljs samtliga kursplaner fullt ut. Vi har inga indikationer på att vi inte följer kursplanerna. Exempelvis har inte studenter i kursvärderingar framfört att kursplanerna inte efterföljs och har inte heller kontaktat utbildningsledare i sådana ärenden.

Referenser

SFS 1993:100. *Högskoleförordning, förordningsmotiv (Fm) 2023:1*. Utbildningsdepartementet.

Utredningen om utbildning till sjuksköterska och barnmorska (2022). *Tryggare i vårddyrket: en översyn av vissa frågor inom utbildning till sjuksköterska och barnmorska* (SOU 2022:35). Utbildningsdepartementet.

Redovisa utbildningens lärarresurser i tabell som inkluderar uppgifter om anställning, akademisk titel, andel av arbetstiden som är förlagd på utbildningen, pedagogiska meriter och, där så är relevant, professionskompetens. Berörd avdelningschef levererar tabell med data från Primula till arbetsgruppen. Arbetsgruppen kontrollerar data och kompletterar tabellinformationen vid behov. Tabellen läggs lämpligen som en bilaga till självvärderingen (Bilaga 2).

Skriv en text (cirka 500 ord) som utgår från underlagen ovan med fokus på att identifiera vad som kan göras för att höja kvaliteten i utbildningen baserat på analyser av i vilken utsträckning:

- utbildningen tydligt vilar på vetenskaplig grund, och i tillämpliga fall, beprövad erfarenhet.
- undervisande personal har ändamålsenlig ämnesmässig, högskolepedagogisk, ämnesdidaktisk och övrig relevant kompetens, samt att lärarkapaciteten är tillräcklig.
- centrala perspektiv som anges av högskolelagen är integrerade i kursplaner: internationalisering, jämställdhet, och hållbarhethållbarhet. Utöver dessa ska även likabehandling analyseras.

Höja kvaliteten i utbildningen utifrån att den tydligt vilar på vetenskaplig grund, och i tillämpliga fall, beprövad erfarenhet

En betydande del av utbildningen sker i klinisk verksamhet och här ser vi möjligheter till kvalitetshöjning genom att vi inte endast har kliniska adjunkter, som delar sin tjänst mellan lärosäte och vårdverksamhet, utan också kliniska lektorer och professorer. De skulle utgöra en brygga

mellan vårdverksamhet och utbildningen och med sin vetenskapliga kompetens bidra till att stärka den högskolemässiga nivån av VFU. Samtidigt kan de stärka den teoretiska delen av utbildningen med aktuell klinisk erfarenhet. Detta anser vi som mycket viktigt eftersom det inom vården idag också sker en snabb utveckling av olika områden som till exempel inom det medicinska området, eHälsa, införande av nya metoder för undersökningar, provtagningar, vård och behandling. Här är därför de medarbetarna som regelbundet befinner sig i klinisk verksamhet viktiga för att tillse att undervisningen sker utifrån de senaste metoderna och det mest aktuella kunskapsläget. Därför är behovet av kliniska lektorer och professorer ännu mer påtagligt nu när hälften av utbildningen ska vara VFU.

Den vetenskapliga grunden för utbildningen liksom beprövad erfarenhet behöver också tillämpas på hur vi undervisar. Inom sjuksköterskeprogrammet ser vi en minskad genomströmning under de senaste åren. Genom att ta del av pedagogisk och didaktisk forskning kring vilka undervisningsmetoder som bidrar till att studenter uppnår lärandemålen skulle kvaliteten i själva undervisningen kunna stärkas och förhoppningsvis också resultera i en förbättrad genomströmning.

Höja kvaliteten i utbildningen utifrån att undervisande personal har ändamålsenlig ämnesmässig, högskolepedagogisk, ämnesdidaktisk och övrig relevant kompetens, samt att lärarkapaciteten är tillräcklig

Majoriteten av de anställda inom sjuksköterskeprogrammet är sjuksköterskor med klinisk erfarenhet vilket bidrar till att kunna stödja studenterna att uppnå lärandemål, som till exempel hur teoretisk kunskap kan omsättas i det kliniska arbetet som sjuksköterska. Tillsvidareanställda lärare och forskare som undervisar vid avdelningen uppmanas att gå de högskolepedagogiska kurserna där en stor majoritet har minst 10 veckors utbildning i högskolepedagogik. Vid avdelningen finns ett flertal adjunkter anställda som i huvudsak arbetar med VFU. De bedriver olika former av undervisning, till exempel klinisk färdighetsträning. En stor del av rollen innefattar att finnas tillgänglig i samband med VFU för stöd till studenterna att uppnå lärandemålen för färdighet och förmåga men också som stöd till handledare och huvudhandledare. I nuläget bedömer vi att lärarkapaciteten är tillräcklig samt att lärarna har lämplig kompetens. Vårt sjuksköterskeprogram, liksom många andras, står inför en bekymmersam situation gällande rekrytering av forskarutbildade det kommande decenniet. HiG har sedan några år examenstillstånd på forskarnivå inom området hälsofrämjande arbetsliv där ett av tre forskningsämnen är vårdvetenskap. Vår egen forskarutbildning kan dock inte försörja det personalbehov som finns. Vi behöver därför dels vara en attraktiv arbetsgivare så att doktoranderna stannar kvar efter genomförd forskarutbildning, dels söka samarbeten med andra lärosäten för att på så sätt tillse att lärarkapaciteten och kompetensen är tillräcklig. Detta gäller inte minst inom medicinområdet där vi inte har examenstillstånd på forskarnivå. Tillsammans med samverkanspartner för VFU behöver vi utveckla formerna för anställningar som innebär kombinerade uppdrag (förenade anställningar) för adjunkter, lektorer och professorer. Även för de medarbetare som inte primärt arbetar med VFU behöver formerna för att på olika sätt inhämta aktuell klinisk kunskap utvecklas genom exempelvis hospitering i vård- och omsorgsverksamheter.

Höja kvaliteten i utbildningen utifrån att centrala perspektiv som anges av högskolelagen är integrerade i kursplaner: internationalisering, jämställdhet, och hållbarhet. Utöver dessa ska även likabehandling analyseras.

Utifrån matriser om hur lärandemålen i utbildningsprogrammets kurser svarar mot utbildningens examensmål (Bilaga 3) kan vi konstatera att aspekter kring internationalisering, jämställdhet, hållbarhet och likabehandlingen inte är integrerade i kursplanerna på ett tillfredsställande sätt. Begreppet likabehandling, eller närliggande begrepp, finns i kursplaner (OMG102; OMG110) medan övriga begrepp inte är tydliga i kursplaner. Dock finns det innehåll i kurserna kring detta, exempelvis i patientfall som diskuteras på seminarier. När nya kursplaner utformas behöver dessa perspektiv skrivas fram, förslagsvis under rubriken Innehåll. Ett annat förslag på åtgärd för att de centrala perspektiv som anges av högskolelagen samt likabehandling ska vara integrerade i kursplaner är att kursplaneberedningen får i uppdrag att revidera mall för kursplaneskrivande med fokus på instruktionstext om hur vi kan tänka för att inkludera dessa perspektiv och hur de kan

synliggöras utifrån kunskap och förståelse, färdighet och förmåga respektive värderingsförmåga och förhållningssätt.

Beskriv och reflektera över hur avdelningschef och utbildningsledare samverkar för att tjänstefördelning och arbetsvillkor ska främja utbildningsverksamheten (cirka 300 ord).

Grunden för att tjänstefördelning och arbetsvillkor för medarbetare ska främja utbildningsverksamheten är att medarbetares kompetens används på ett klokt sätt. Medarbetares kompetens inventeras återkommande av avdelningschef och ämnesansvarig för omvårdnad och medarbetares kompetens och behov av kompetensutveckling diskuteras vid de årliga medarbetarsamtalen. Inventeringen av medarbetares kompetens har också resulterat i att avdelningschefer och utbildningsledare skapat tio ”spetskompetensgrupper” (exempelvis med inriktning etik respektive omvårdnadsprocessen) med medarbetare med särskild kompetens inom området. Samtliga personer i kollegiet ingår i en spetskompetensgrupp. Grupperna arbetar för att bevara, öka och utveckla kvalitén i avdelningens utbildningar där ändringar i undervisningsupplägg respektive lärandemål föreslås för kursledningar att ta ställning till. Varje grupp arbetar också för att säkerställa progression inom och mellan avdelningens utbildningar. Genom arbetet i de olika spetskompetensgrupperna kan också områden identifieras där fler medarbetare behöver engageras för att de tjänstefördelade lärarna inom området ska ha en rimlig arbetsbelastning. Detta har varit ett fokusområde under de senaste två till tre åren; att tillse att det inte finns områden i utbildningen där alltför få lärare är involverade då en enskild lärares bortavaro innebär att kvarvarande lärare blir alltför belastade. Därtill har avdelningschefer och utbildningsledare samverkat kring att ta fram en mall för så kallade lärarmallar. Kursledningen i respektive kurs beskriver i lärarmallen hur ett visst undervisningsmoment ska genomföras. För lärare som med kort varsel behöver gå in i ett nytt utbildningsmoment finns då en trygghet i att ha en beskrivning av hur momentet är tänkt att genomföras för att uppnå god kvalitet.

Avdelningschef har ansvaret för tjänstefördelning och arbetsvillkor men samverkar med utbildningsledare i dessa frågor på olika sätt. Tillsammans identifierar avdelningschef och utbildningsledare områden i sjuksköterskeprogrammet som kan vara i behov av utveckling liksom områden som behöver tillkomma utifrån förändringar i vård- och omsorgsverksamheter. Därefter diskuteras vilka lärare som utifrån sin kompetens skulle kunna arbeta med detta alternativt vilka lärare som genom kompetenshöjande insatser skulle kunna arbeta inom området. Avdelningschef säkerställer sedan att dessa lärare har möjlighet att utifrån sin tjänstefördelning kunna åta sig ett sådant uppdrag innan läraren tillfrågas om åtagandet. Från och med 2023 kommer tjänstefördelningen att göras på årsbasis. Terminsvis samverkar också avdelningschefer och utbildningsledare tillsammans med ämnesansvariga kring förslag till kursansvariga och examinatorer för programmets kurser. Förutom att dessa personer ska ha lämplig kompetens utifrån kursens innehåll görs också en bedömning av om ett sådant uppdrag är förenligt med dels den totala planerade tjänstgöringen, dels med hur arbetsbördan är fördelad för den enskilda medarbetaren under olika delar av terminen så att den inte bedöms vara alltför hög under vissa perioder. Avdelningschef och utbildningsledare samverkar också i frågor kring om utbildning ska ges på plats på högskolan/på de olika studieorterna eller nätbaserat, något som i förlängningen rör medarbetares arbetsvillkor.

Beskriv och reflektera över hur lärarkollegiet arbetar systematiskt med utbildningens kvalitet och utveckling av lärarkollegiets kompetens (cirka 300 ord).

I sjuksköterskeprogrammet har vi olika mötesforum där utbildningsfrågor diskuteras i syfte att bibehålla men också utveckla utbildningens kvalitet. En gång i månaden genomförs utbildningsmöten för hela kollegiet som är gemensamma för avdelningens samtliga program. Eftersom sjuksköterskeprogrammet är det program med störst antal studenter är fokus ofta på frågor som i första hand berör sjuksköterskeprogrammet. Två gånger per termin anordnas programmöte för

hela sjuksköterskeprogrammet som hela kollegiet bjuds in till. Exempel på ämnen som tagits upp i dessa mötesforum är hur vi kan utveckla seminarier som examinationsform, uppdatering kring olika områden där medarbetare som varit på konferens rapporterat och extern föreläsare som väglett oss i vad som är viktigt att tänka på när vi möter studenter med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Det finns också möten för kursansvariga respektive examinatorer två gånger per termin då utbildningsfrågor utifrån dessa olika roller diskuteras. Sedan ett par terminer tillbaka har vi en gång per termin haft en heldag för avdelningen där delar av dagen varit avsatt för pedagogiska frågor, såsom exempelvis arbete kring konstruktiv länkning i kurser. Inom varje kurs i programmet sker också möten för alla lärare involverade i kursen. Vanligtvis förläggs detta till strax efter att kursen avslutats för att då också kunna diskutera utfallet av kursvärderingen och vilka åtgärder som kan och bör vidtas utifrån detta. I kurser där VFU ingår bjuds också företrädare för de vårdverksamheter där studenter gjort VFU in till mötet för att helheten, både teori och VFU, gällande kursens kvalitet ska kunna diskuteras. I slutet av varje termin har vi det vi kallar för kursutvärderingsmöten där lärare och studenter deltar för att diskutera den senaste terminens kursvärderingar i syfte att kunna vidta kvalitetsförbättringar. Tyvärr ser vi ett minskat intresse bland studenter för att vara representant i detta forum trots rekryteringsinsatser från såväl oss inom utbildningen som Gefle studentkår.

Utveckling av lärarkollegiets kompetens sker på olika sätt där medarbetarsamtal (se beskrivning ovan) är en viktig del. Genom de ovan beskrivna spetskompetensgrupperna sker också kompetensutveckling för enskilda medarbetare genom fördjupning inom ett specifikt område, där de olika spetskompetensgrupperna regelbundet presenterar exempelvis nyheter inom sitt område på utbildningsmöten. Varje medarbetare har avsatt tid i sin tjänst för kompetensutveckling där tiden oftast används för att följa ny forskning och litteratur inom huvudsakligt undervisningsområde samt deltagande i kurser, konferenser och/eller vid nätverksträffar där erfarenheter från dessa aktiviteter delges kollegor på bland annat utbildningsmöten. Möjligheter finns även för hospitering inom olika kliniska vårdverksamheter. I dagsläget är åtta lärare som arbetar inom sjuksköterskeprogrammet pedagogiskt meriterade och en lärare är excellent. Fler lärare uppmuntras i medarbetarsamtal att stärka sin pedagogiska kompetens genom att genomgå högskolepedagogisk utbildning och/eller ansöka om pedagogisk meritering för att därefter kunna bidra i utvecklingsarbeten kring pedagogiska frågor i programmet.

Redovisa sök- och antagningsstatistik för utbildningen: Antal förstahandssökande (i genomsnitt de senaste tre åren) och antal antagna till utbildningen (i genomsnitt de senaste tre åren). Den centrala kvalitetssamordnaren levererar data från Ladok till arbetsgruppen.

Tabell 1 Sök- och antagningsstatistik för sjuksköterskeprogrammet

Antagningsår och termin	Sökande, första hand	Antagna, totalt	Registrerade (3 veckor efter terminsstart)
2020, vårtermin	260	140	116
2020, hösttermin	250	120	93
2021, vårtermin	317	140	111
2021, hösttermin	294	95	93
2022, vårtermin	353	140	119
2022, hösttermin	259	110	105

Reflektera kring, kommentera och värdera sök- och antagningsstatistiken, reflektionen ska inkludera utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 300 ord).

Sjuksköterskeprogrammet har de senaste tre åren ett gott söktryck där antalet sökande per plats varit mer än två med undantag för vårterminen 2020. I likhet med andra utbildningar sågs ett ökat söktryck under de mest intensiva åren för pandemin (UKÄ 2022). För sjuksköterskeprogrammet vid HiG ökade förstahandssökande exempelvis med omkring 22% från vårterminen 2020 till vårterminen 2021. Som tidigare nämnts har sjuksköterskeprogrammet intag två gånger per läsår. Det innebär att antalet antagna samt registrerade studenter tre veckor efter terminsstart fluktuerar eftersom fler utbildningsplatser erbjuds vid antagning till vårterminen jämfört med antagning till höstterminen. Det är dock viktigt att vara uppmärksam på den utveckling som nu sker efter pandemin med eventuella förändringar i söktryck till följd av samhällsförändringar. Därtill kan samhällsdebatten kring villkoren för att arbeta inom hälso- och sjukvård antas påverka personers vilja att ansöka till exempelvis sjuksköterskeprogrammet och rekryteringskampanjer behöver ta hänsyn till detta.

Enligt statistikdatabasen vid UHR var det höstterminen 2022 totalt 110 personer som antogs till sjuksköterskeprogrammet vid HiG: 92 kvinnor och 18 män. En inventering av könsfördelningen inom utbildningen på andra lärosäten skulle med all sannolikhet visa ett liknande könsmonster som på HiG. Den skeva könsfördelningen kan även ses i relation till rekryteringsbasen där en majoritet av dagens sjuksköterskor är kvinnor (Socialstyrelsen 2022). Ett sätt att inspirera dagens manliga sjuksköterskestudenter till att söka utbildningen är att låta tidigare manliga studenter (alumner) berätta om sina erfarenheter av att arbeta som sjuksköterska liksom att vara uppmärksam vilka personer som syns i reklam för utbildningen.

Referenser

Socialstyrelsen (2022). *Statistik om legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal 2021 samt arbetsmarknadsstatus 2020*. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/statistik/2022-9-8093.pdf>

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) (2022). *Universitet och högskolor årsrapport 2022*. <file:///C:/Users/maesin/Downloads/universitet-och-hogskolor-arsrapport-2022-2.pdf>

1.2 Process

Analysera hur lärandemålen i utbildningsprogrammets kurser svarar mot utbildningens examensmål (som återfinns i Högskoleförordningen, bilaga 2). Om programmet innefattar flera examina ska sådan analys göras för varje examen.

Kopplingar mellan lärandemålen i utbildningsprogrammets kurser och utbildningens examensmål sammanställs i matrisform, och ni får mallar för dessa. Om ni inom utbildningen redan har sådan matris går det bra att bifoga den och ni behöver inte använda mallarna. Dock ska följande krav alltid vara uppfyllda:

- Många examensmål är sammansatta av flera olika komponenter. I UFN:s mallar är sådana examensmål uppbrutna i examensmålskomponenter, vilket är nödvändigt för analysens validitet. Om ni bifogar en befintlig analys måste examensmålen vara uppdelade i komponenter.
- Analysen måste även innefatta eventuella programspecifika mål enligt utbildningsplanen. Där så är relevant ska dessa delas upp i komponenter.
- I matrisen måste examensmålen, dess komponenter och lärandemålen vara utskrivna i klartext så det enkelt går att granska kopplingen mellan lärandemål och examensmålskomponent.

För att säkra kopplingen mellan lärandemål och examensmålskomponent ska arbetsgruppen tillämpa följande vägledande kriterier:

- a. Det aktiva verbet i lärandemålet överensstämmer med det aktiva verbet i examensmålet med avseende på kunskapsstaxonomisk nivå och typen av aktivitet/handling som verben representerar. *
- b. Lärandemålets objekt inryms i objektet, eller innehållet, i examensmålet. **
- c. Preciseringar som t.ex. muntligt, skriftligt, självständigt, kritiskt, konstruktivt, systematiskt och fördjupad överensstämmer (eller är liknande) mellan lärandemålet och examensmålet.

* Verbet i lärandemålet kan även ha högre kunskapsstaxonomisk nivå om aktiviteten/handlingen som verbet beskriver innefattar att studenten måste kunna det som anges av examensmålets verb.

Exempel: Ett lärandemål som diskutera tillämpligheten av metoder inom huvudområdet kan anses bidra till uppfyllelse av examensmålskomponenten kunskap om tillämpliga metoder inom området eftersom studenten med nödvändighet måste uppvisa kunskap om metoderna för att kunna diskutera dem.

** Med objektet avses det som det aktiva verbet ”verkar på”. Exempel: I målet ”visa brett kunnande inom matematik” så är ”matematik” objektet.

Matrisen läggs som bilaga till självvärderingen (Bilaga 3).

Gör en kortfattad analys av utbildningsprogrammets progression och examensmåluppfyllelse utifrån matrisen. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 300 ord)

Överlag finns lärandemål relaterade till examensmål för såväl sjuksköterskeexamen som kandidatexamen i kursplanerna för sjuksköterskeprogrammet samt att för flertalet lärandemål går det att utläsa en progression. Ett exempel på detta gällande sjuksköterskeexamen är att studenterna under tidiga terminer ska kunna ge en översiktlig beskrivning av författningar inom sjuksköterskans arbetsområde medan de i senare terminer ska kunna beskriva tillämpning av författningar relevanta inom ett specifikt område (exempelvis psykiatrisk vård) och i konkreta patientfall. En svårighet i att analysera hur lärandemålen svarar mot examensmålen för sjuksköterskeexamen är att examensmålen varierar mycket i abstraktionsnivå; det första examensmålet (visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen) är mycket brett medan det finns andra mål som är mycket mer specifika (exempelvis: visa förmåga att hantera läkemedel på ett adekvat sätt samt kunna informera patienten om läkemedlens effekter och biverkningar).

Vi ser dock aspekter gällande lärandemålen för båda examina som behöver utvecklas.

- Det finns lärandemål som endast förekommer i en kurs och där behöver ett utvecklingsarbete ske. Det gäller bland annat examensmålen (kandidatexamen) ”visa insikt om kunskapens roll i samhället” respektive (sjuksköterskeexamen) ”visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper”. I det sistnämnda fallet har ett förbättringsarbete initierats då detta var ett av de examensmål som ingick i Universitetskanslersämbetets (UKÄ) tematiska granskning under 2022 av sjuksköterskeprogrammen. Vår bedömning är att undervisning inom dessa, samt andra områden där lärandemål finns i en eller ett fåtal kurser, trots brister i lärandemålen kommer studenterna till del genom de läraaktiviteter som finns i kurserna.
- Progressionen mellan lärandemål som ryms under samma examensmål behöver i flera fall förtydligas genom översyn av det aktiva verbet i lärandemålet och hur det relaterar till kunskapsstaxonomisk nivå.
- Gällande de lärandemål som kan anses svara mot examensmål inom området färdighet och förmåga behöver det aktiva verbet i lärandemålen generellt ses över så att det överensstämmer med lämplig kunskapsstaxonomisk nivå.
- I lärandemål som kan anses svara mot examensmålet för sjuksköterskeexamen där såväl patient som närstående nämns behöver näststående explicit benämnas också i lärandemålet. Detsamma gäller formuleringar i lärandemål som kan relateras till examensmål där ”berörda parter” och ”grupper” benämns.

Ge två exempel som belyser den [konstruktiva länknigen \(*constructive alignment*\)](#) mellan en examensmålskomponent, ett lärandemål kopplat till denna komponent och den undervisning, examination och de betygskriterier som berör lärandemålet. Ett exempel ska vara för en valfri examensmålskomponent på den taxonomiska nivån *färdighet och förmåga* och det andra exemplet för en valfri examensmålskomponent på nivån *värderingsförmåga och förhållningssätt*. Reflektera även kring utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 500 ord)

Färdighet och förmåga (sjuksköterskeexamen)

Examensmålet ”visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten och närstående identifiera vårdbehov, upprätta omvårdningsplan samt ge vård och behandling” reflekteras i lärandemål i flera kurser (se dokument Matris för sjuksköterskeexamen, ss. 5 och följande).

I termin 2, kurs OMG102, ska studenterna efter avslutad kurs med verksamhetsförlagd utbildning (VFU) kunna ”tillämpa omvårdningsprocessens samtliga steg (beskriva, planera, utföra och följa upp) utifrån patientens grundläggande behov och ett personcentrerat förhållningssätt samt rapportera och dokumentera genomförda omvårdningsåtgärder”. Detta lärandemål ska studenterna uppnå under den VFU, omfattande sex veckor, som ingår i kursen. Innan studenterna har VFU erbjuds de olika läraaktiviteter som stöd för att uppnå lärandemålet. Läraaktiviteterna omfattar föreläsningar (bland annat om grundläggande omvårdnad, dokumentation och kommunikation), klinisk färdighetsträning (bland annat förflyttningsteknik, injektioner och venprov) samt självstudier av kurslitteratur. Under VFU genomförs efter halva tiden ett bedömningsamtal med student, klinisk adjunkt och handledare där studentens grad av uppfyllelse av lärandemålet diskuteras samt vad studenten ytterligare behöver utvecklas i för att kunna uppnå lärandemålet vid VFU-periodens slut. Detta bedömningsamtal kan också ses som en lärandeaktivitet. Examinationsformen för VFU är i samtliga kurser i programmet där VFU ingår ”Individuell dokumenterad bedömning av VFU enligt fastställda kriterier och lärandemål med muntlig dokumenterad genomgång”. Konkret innebär det att lärandemålen för kursen och betygskriterierna (Bilaga 4) samt studentens och handledares ifyllda bedömningsformulär för VFU ([AssCE](#)) bildar underlag för det samtal som klinisk adjunkt har med student och handledare. Bedömningsformuläret AssCE är utvecklat utifrån såväl nationella direktiv för högskoleutbildning som internationella riktlinjer. Det består av 21 faktorer som är indelade i fem områden och för respektive faktor bedöms graden av måluppfyllelse. Beroende på lärandemålen i kursen är inte alla faktorer i AssCE alltid aktuella i samtliga kurser med VFU. Samtalet och fastställt betyg, Godkänd eller Underkänd, dokumenteras av klinisk adjunkt.

Ett klagörande är att i efterföljande VFU-kurser sker en progression av lärandemål och betygskriterier så att studenterna ska kunna tillämpa omvårdningsprocessen med större självständighet samt kunna möta patienter med komplexa omvårdningsbehov.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Examensmålet ”visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter” reflekteras i lärandemål i flera kurser (se dokument Matris för kandidatexamen, ss. 6 och följande).

I termin 5, kurs OMG108, ska studenterna efter slutförd kurs kunna ”identifiera olika utmaningar med forskningsetik inklusive forskareetik samt relatera dessa till kvalitativa och kvantitativa forskningsansatser och litteraturstudier inom ämnet omvårdnad”. Lärandemålet examineras genom seminarium där studentens insats bedöms individuellt. Innan examinationen erbjuds läraaktivitet i form av föreläsning om området och studenterna förutsätts också ta del av kurslitteraturen. De ska också innan seminariet ta del av fallbeskrivningar som beskriver situationer som aktualiserar överväganden som behöver göras utifrån forsknings- och forskareetik. Till fallbeskrivningarna finns tillhörande frågor som studenterna ska besvara samt reflektera över. Reflektionerna ska vara förankrade i kurslitteraturen. Vid det examinerande seminariet agerar läraren moderator och varje

student ska aktivt delta i diskussionen kring de fallbeskrivningar som de tagit del av inför seminariet. Examinationen betygsätts med Godkänd eller Underkänd, se Bilaga 5 för betygsriterierna.

De utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag som vi ser är att i den kommande revideringen av sjuksköterskeprogrammet, där VFU ska omfatta hälften av utbildningstiden, kommer samtliga lärandemål i programmet att ses över. Fler lärandemål i kurser med VFU kommer att innehålla teoretiska delar som studenterna examineras i under sin VFU. I översynen av lärandemål kommer tydliggörande av den konstruktiva länknigen att vara en viktig del. Simulering med fokus på klinisk färdighetsträning är ett annat område som vi kommer att utveckla.

Beskriv och reflektera över hur utbildningen är utformad, hur den genomförs och hur måluppfyllelsen bedöms utifrån ett urval (2 st) av de aspekter för studentcentrerat lärande som anges avsnitt 1.3 i Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG)¹. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter. Grunden för detta är att studentcentrerat lärande och undervisning är av stor betydelse för att stimulera studenternas motivation, självreflektion och engagemang i lärandeprocesserna (cirka 500 ord).

Urvalet av två aspekter från ESG, avsnitt 1.3, med relevans för måluppfyllelse görs i samverkan med bedömargruppen innan eller vid det första dialogmötet.

De två aspekter som valts, tillsammans med bedömargruppen, är:

- ”utvärderas och justeras regelbundet dels sätten att ge utbildningen på, dels de olika pedagogiska metoderna”
- ”uppmuntras självständighet hos studenten, samtidigt som lämplig vägledning och stöd från läraren säkerställs”

Utvärderas och justeras regelbundet dels sätten att ge utbildningen på, dels de olika pedagogiska metoderna

Antagning av studenter till sjuksköterskeprogrammet sker två gånger per år. Vid antagning till hösten ges sjuksköterskeprogrammet med Gävle som studieort och vid antagning till våren ges utbildningen vid studieorterna Gävle, Bollnäs, Hudiksvall och Norrtälje. Att tillhöra en viss studieort innebär att vissa undervisningsmoment ges på den studieort som studenten är antagen till. Andra undervisningsmoment genomförs vid Högskolan i Gävle, oavsett vilken studieort studenten är antagen till. Upplägget på utbildningen sett till hur undervisningen bedrivs, på plats respektive nätbaserat, ska vara lika mellan terminerna. Detta är inte alltid fallet utan för studenter antagna till vårterminen tenderar undervisningen att ha fler nätbaserade inslag än vad som förekommer för studenter antagna till höstterminen. Denna fråga diskuteras återkommande i kollegiet, för att skapa samsyn, där den lyfts från olika perspektiv: studenternas möjligheter att rent fysiskt kunna träffa lärare, studenternas åsikter om detta från bland annat kursvärderingar men också aspekter relaterat till hållbarhet, exempelvis tid som åtgår för att ta sig till de olika studieorterna. Under pandemin framkom vilka undervisningsmoment som bör ges på plats för att uppnå god kvalitet, respektive vilka moment som är lämpade att kunna ges nätbaserat. Nätbaserade inslag kommer även framöver att vara en del av utbildningen där det ger ett pedagogiskt mervärde, men det viktiga är att studenterna erbjuds likvärdiga studieupplägg oavsett vilken termin de antagits till. I programmet förekommer nätbaserade tentor som skrivs på HiG eller studieort. Vi kommer att fortsätta dialogen med Avdelningen för utbildningsstöd kring hur studenter kan erbjudas likvärdiga villkor oavsett var tentan skrivs då det inte finns tillgång till datorer på studieorterna utan studenterna måste ta med egna datorer vid dessa examinationer.

¹ [Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning \(ESG\). UKÄ 2015](#)

De pedagogiska metoder som används i undervisningen diskuteras återkommande i kollegiet vid utbildnings- och programmöten. Vid dessa möten delar kollegor med sig av erfarenheter, som till exempel att ändra pedagogiken i undervisningsmoment, både då det fungerat bra och mindre bra. Kollegiet har också deltagit i dagar under ledning av personal från högskolepedagogiskt centrum där studentcentrering varit temat. I programmets kurser har då undervisningsmoment, läraaktiviteter och bedömningen av studenternas examinationer kartlagts, Utifrån detta diskuteras hur dessa sker och balansen mellan olika former av undervisning. Efter varje kurs genomförs ett möte med de lärare som undervisat i kursen. Vid dessa möten diskuteras erfarenheter av kursens genomförande, inbegripet lärarnas erfarenheter av om de pedagogiska metoderna fungerat väl. Studenternas kursvärderingar är också en viktig del som diskuteras vid dessa möten. När ett moment förändras, exempelvis gällande pedagogiskt upplägg, brukar specifika frågor kring detta läggas till i kursvärderingen.

Uppmuntras självständighet hos studenten, samtidigt som lämplig vägledning och stöd från läraren säkerställs

Under de teoretiska delarna av utbildningen finns i kurserna återkommande upplägg och moment som är tänkta att uppmuntra studenternas självständighet. I flera kurser finns det frivilliga (det vill säga inte examinerande) seminarier som studenterna erbjuds att delta i som en läraaktivitet för att uppnå kursens lärandemål. Seminarierna är upplagda på olika sätt men kräver vanligtvis någon form av förberedelse från studenten, exempelvis inläsande av vissa avsnitt i kurslitteraturen eller förberedelse utifrån fallbeskrivningar. I vissa kurser erbjuds det som brukar kallas ”öppen dörr” där studenterna under ett par timmar kan träffa lärare digitalt för att diskutera kring ett specifikt kursmoment som det tidigare getts föreläsning i. Då krävs inga speciella förberedelser från studenternas sida utan det är ett tillfälle att ställa frågor som de har utifrån föreläsningens innehåll, kurslitteratur och kommande examination av momentet. I några kurser i programmet har kursledningen börjat med ett forum i Canvas där studenterna kan ställa frågor som de har gällande kursen. Studenterna kan där svara på andra studenters frågor och lärare kan gå in i diskussionerna om det finns behov av klargöranden. Sedan några terminer tillbaka sker handledning av examensarbeten med hjälp av den så kallade ESRA-modellen. Modellen är avsedd att öka studenternas självständighet, engagemang och kreativitet i skrivprocessen. Vid handledningstillfällena arbetar studenterna tillsammans i handledningsgruppen under förmiddagen efter att lärare har introducerat dem till den övning som ingår vid det specifika handledningstillfället. På eftermiddagen träffas studenter och lärare och går tillsammans igenom övningen som studenterna genomfört samt de frågor som studenterna diskuterat under förmiddagen. Handledarna ger generell återkoppling på studenternas utkast till examensarbete. Modellen beskrivs närmare i Bilaga 6.

Under VFU sker handledning enligt en modell som kallas peer learning. Utgångspunkten i denna modell är att kunskaper och färdigheter anses utvecklas genom social interaktion samt att det är ett studentaktiverande arbetssätt. Själva benämningen på modellen indikerar också att det är ett lärande som sker mellan jämbördig, det vill säga att studenter lär av och med varandra. Såsom vi tillämpar peer learning är studenterna på samma utbildningsnivå. När studenterna är på sin VFU-plats förbereder och genomför de olika vårdmoment samt diskuterar och reflekterar över dem. De kan antingen utföra vårdmomenten individuellt eller tillsammans. Först när de diskuterat tillsammans med varandra vänder de sig till sin handledare (ett studentpar har en gemensam handledare) för att få återkoppling på sina resonemang. Jämfört med traditionell handledning är handledaren i peer learning mer i bakgrunden, ser till att studenternas resonemang och planering är rimlig och ingriper bara när det finns skäl till det. Handledaren har också en viktig roll i att bekräfta studenternas prestationer, både utifrån hur de fungerar som studentpar men också respektive students individuella prestation. Inom sjuksköterskeprogrammet diskuteras om att använda peer learning även i teoretiska kurser samt mellan studenter som befinner sig på olika utbildningsnivåer.

1.3 Resultat

Redovisa data för utbildningens genomströmning för den senaste treårsperioden. Grunden för det är att genomströmningen utgör en indirekt indikator för strävansmålen för måluppfyllelse. Med genomströmning avses dels examensfrekvens, dels prestationsgrad². Den centrala kvalitetssamordnaren levererar data för genomströmningen till arbetsgruppen.

Tabell 2 Genomströmning för sjuksköterskeprogrammet

Antagningsår och termin	Antal registrerade (tre veckor efter terminsstart) vid antagningsomgången	Antal studenter från den antagna kullen som fram till idag tagit ut examen	Examensfrekvens
2016, vårtermin	119	90	76%
2016, hösttermin	92	70	76%
2017, vårtermin	110	82	75%
2017, hösttermin	93	65	70%
2018, vårtermin	120	93	78%
2018, hösttermin	95	59	62%

Tabell 3 Prestationsgrad för sjuksköterskeprogrammet

Årtal	Prestationsgrad
2020	97%
2021	96%
2022*	84%

*Släpande HÅP kommer att öka prestationsgraden för 2022

Skriv en kort reflekterande text som kommenterar och värderar genomströmningen. Reflektionen ska inkludera utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 200 ord)

Examensfrekvensen varierar mellan 62 och 83% vilket är i linje med nationell statistik; UKÄ redovisar i sin årsrapport för 2011 (UKÄ 2021, s. 35) att inom nominell studietid plus tre år har ca 80% av de kvinnor som påbörjat utbildningen tagit ut examen medan motsvarande siffra för män är ca 65%. Det finns dock anledning att fundera på varför 17-38% av studenterna inte fullföljer utbildningen. En orsak kan vara att vissa studenter står kvar som antagna tre veckor efter terminsstart även om de avbrutit studierna. En annan orsak kan vara att en andel studenter av olika anledningar haft studieuppehåll vilket försenat examen. Därutöver finns en andel studenter som inte fullföljer utbildningen. Vissa studenter upptäcker att det inte är rätt utbildning för dem, andra att de inte når upp till förkunskapskraven i programmets olika kurser. Under senare år har en ökning skett av studenter som till följd av att de inte uppnår förkunskapskraven till kurser tvingats ta tillfälligt studieuppehåll. Olika insatser har initierats för att dels förebygga, dels hantera denna situation. Exempelvis har ett pedagogiskt projekt genomförts inom läkemedelsräkning då det är många studenter som har svårigheter med detta område. Dock är det för tidigt att dra några slutsatser om projektet har någon positiv påverkan på genomströmningen. Utbildningsledare och biträdande utbildningsledare har sedan höstterminen 2022 även digitala träffar med studenterna för att informera om att i god tid vara uppmärksamma på förkunskapskraven i olika kurser. Vid samma tillfälle ges rådgivning i dessa frågor. Studenter som inte uppnår förkunskapskraven uppmanas kontakta biträdande utbildningsledare för studievägledning och upprättande av en individuell studieplan.

² <https://www.uka.se/om-oss/aktuellt/nyheter/2021-05-26-nya-tabeller-om-genomstromningen-pa-hogskolan.html>

Prestationsgraden för sjuksköterskeprogrammet vid HiG är oftast hög (Tabell 3). Dock ses en lägre prestationsgrad 2022. En orsak kan vara ökningen av studenter som på grund av att de inte klarar förkunskapskraven tvingas till tillfälligt studieuppehåll. En annan orsak kan vara påverkan av pandemin då omställningen till digital undervisning genomfördes. Vid nationell jämförelse av prestationsgrad av sjuksköterskeprogram i Sverige 2019/20, ligger dock prestationsgraden 2022 för HiG:s sjuksköterskeprogram på en nivå jämförbar med andra lärosäten. Även om ett visst släpande av HÅP kan vara en del av förklaringen till prestationsgraden för år 2022 behöver en uppföljning ske för att se om prestationsgraden är på väg att sjunka.

Referenser

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) (2021). *Universitet och högskolor årsrapport 2021*.
file:///C:/Users/maesin/Downloads/arsrapport-2021.pdf

Gör ett urval om minst sex godkända examensarbeten för den senaste treårsperioden. Om programmet har flera inriktningar ska antalet anpassas utifrån antalet inriktningar så att varje inriktning har minst tre examensarbeten. Examensarbetena ska oidentifieras så att författaren/författarna inte framgår. För den senaste treårsperioden: Samla in kursplaner, studiehandledningar och bedömningskriterier för uppsatserna samt kursvärderingar. Skriv även en kort beskrivning av handledningsmodellen som används och eventuell annan undervisning/stöd som studenterna får på kursen. Detta material, tillsammans med en motivering till urvalet av examensarbeten, ska skickas till den externa bedömaren. Ni ska även skicka materialet till den interna bedömargruppen (Bilaga 6).

Utifrån underlagen ska den externa bedömaren bedöma måluppfyllelse och ge förslag på kvalitetsutvecklande åtgärder (se avsnitt 5.1.2 i rutindokumentet). Den externa bedömaren ska sedan använda samma underlag för att bedöma examensarbetenas forskningsanknytning och ge förslag på kvalitetsutvecklande åtgärder (se avsnitt 5.2.2 i rutindokumentet).

2. Kvalitetsområde forskningsanknytning

Kvalitetsområdet forskningsanknytning innefattar kvalitetsaspekterna forskningsanknytning samt lärarkompetens och kollegialitet. Kvalitetsaspekten forskningsanknytning är överordnad på så vis att relevanta delar av kvalitetsaspekten lärarkompetens och kollegialitet utgör en viktig del för att uppnå hög kvalitet inom aspekten forskningsanknytning.

Bedömningsgrunder

Forskningsanknytning

- Det finns ett nära samband mellan utbildning och forskning
- Utbildningen vilar på vetenskaplig grund

Lärarkompetens och kollegialitet

- Undervisande lärare har såväl hög pedagogisk som hög vetenskaplig kompetens med relevans för utbildningsprogrammet
- Undervisande lärare har professionskompetens i tillämpliga fall
- Personalens tjänstefördelning och arbetsvillkor främjar utbildningsverksamheten
- Lärarkollegiet arbetar systematiskt med kvalitetsutveckling av utbildningen och utveckling av lärarkollegiets kompetens

2.1 Förutsättningar

Beskriv kortfattat den forskning som bedrivs inom huvudområdet med relevans för utbildningen och hur den kommer till nytta för utbildningen. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 500 ord).

Forskningsämnet vårdvetenskap omfattar forskning som utgår från människors hälsa, välbefinnande och utveckling på individ-, grupp- och samhällsnivå. I forskningen utvecklas kunskapen om en hållbar livsmiljö för individens hälsa inom familjeliv och fritid likväl som arbetsliv. Därtill studeras också människors möjligheter att tillämpa strategier för att hantera och främja sin hälsa och livskvalitet i olika livsmiljöer samt relationen mellan dessa. Vidare studeras åtgärder samt förebyggande och behandlande insatser i olika sammanhang.

Forskningen inom vårdvetenskap vid HiG är idag tematiserad, men inte begränsad till, att handla om 1) god och säker vård, framför allt gällande personer med långvarig ohälsa och äldre; 2) vårdpersonalens arbetsmiljö, lärande och ledarskapet, inkluderat sjuksköterskestudenters lärande och välbefinnande samt 3) den miljö där vårdandet sker. Intentionen är att söka en ny forskarexamensrätt under 2029–2030. Utifrån detta kommer forskningen de kommande åren att fokuseras mot tidigare nämnda teman men själva vårdandet, innefattande begrepp såsom personcentrerad vård och "Fundamentals of care", kommer att fokuseras mer än vad som varit fallet de senaste åren.

Forskning om god och säker vård kommer till nytta för flera kurser inom programmet. Här ingår bland annat studier om förebyggande av smittspridning och vårdinfektioner samt säkrare kommunikation relaterat till vårdmiljön. Studenterna inhämtar kunskap om detta i teoretiska kurser, exempelvis MVG101 (Mikrobiologi och farmakologi) och OMG106 (Omvårdnad vid akuta tillstånd, sjukdomar och trauma), samt tillämpar denna kunskap i kurser med VFU. Även forskning om personer med långvarig ohälsa och äldre är högst relevant för sjuksköterskeprogrammet, bland annat i kurserna OMG104 (Folksjukdomar och långvariga sjukdomstillstånd ur ett vårdande och

medicinskt perspektiv) och OMG105 (Klinisk utbildning inom primärvård, äldreomsorg och psykiatrisk vård samt geriatrik). Forskning om vårdpersonalens, inkluderat sjuksköterskestudenters, arbetsmiljö, lärande och ledarskapet tas bland annat upp i kurs OMG107 (Organisering, ledning, förbättringskunskap och informatik i vård och omsorg) med föreläsningar av forskare verksamma på avdelningen om bland annat ledarskap och arbetshälsa. Som tidigare beskrivits (se exempelvis s. 11) bedrivs forskning på avdelningen om handledningsmodellen peer learning vilket kommer utbildningen till nytta i kurser med VFU. Diskussioner förs om att introducera peer learning även vid vissa teoretiska utbildningsmoment. Forskning om den miljö där vårdandet sker fokuserar till stor del på psykosociala- och fysiska förhållanden i arbetsmiljön relaterat till hälsa för både personal, studenter och i viss mån också patienter. Detta tema överlappar till stor del forskning inom tidigare beskrivna forskningsteman.

Som beskrivits ovan bedrivs forskning inom huvudområdet som är relevant för sjuksköterskeprogrammet och som till vissa delar är integrerad i nuvarande program. När programmet inom kort kommer att revideras kommer vi att se över hur vi i ännu högre utsträckning kan integrera forskning som bedrivs vid avdelningen i utbildningen. Det kan gälla såväl föreläsningar som att använda forskningspublikationer i undervisningen (som kurslitteratur eller som underlag i olika examinationer är några möjligheter).

Belys kortfattat i vilken omfattning utbildningens kurslitteratur och det som förmedlas till studenterna vilar på vetenskaplig grund och, i tillämpliga fall, beprövad erfarenhet. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter (cirka 200 ord).

Kurslitteratur och det som förmedlas till studenterna vilar på vetenskaplig grund och, i tillämpliga fall, beprövad erfarenhet. Kurslitteratur som redovisar aktuellt kunskapsläge utgörs av vetenskapliga studier och/eller böcker, rapporter och liknande vilka i sin tur grundar sig på vetenskapliga studier och vetenskapligt material. Inom vissa områden i utbildningen är den vetenskapliga grunden stabil medan den inom andra områden förändras snabbare. Exempel på det sistnämnda är inom vissa delar av det medicinska området samt när det gäller metoder för undersökningar, provtagningar, vård och behandling. Gällande litteratur om evidensbaserade metoder för undersökningar, provtagningar, vård och behandling är [Vårdhandboken](#) ofta kurslitteratur då den ger kliniska riktlinjer utifrån bästa kunskapsläge samt löpande revideras. Nyutkomna läroböcker som kan vara aktuella att inkluderas som kurslitteratur presenteras av ämnesansvariga i samband med utbildningsmöten.

Beträffande det som förmedlas till studenterna genom exempelvis föreläsningar och seminarier utgår det till stor del från kurslitteraturen, som vi menar vilar på vetenskaplig grund och till viss del också på beprövad erfarenhet. Se även under punkt 2.2 rörande hur och när lärare förmedlar egna och andras aktuella forskningsresultat till studenterna. Vidare under VFU handleds studenterna av sjuksköterskor vars yrkesutövning vilar på vetenskap och beprövad erfarenhet. Det lärande som sker i handledningssituationer baseras därför på vetenskap och beprövad erfarenhet. En utvecklingsmöjlighet är att i högre grad där det är relevant inkludera lärarnas forskning som kurslitteratur och även förmedla den till studenterna. För att sprida lärarnas forskning till studenterna planeras att i varje kurs studiehandledning lägga in deltagande lärares webbadress till den egna forskarpresentation. För att sprida kunskap om nya publikationer i kollegiet kommer det att uppmärksammas i informationsbrevet som avdelningschefer skickar ut varje månad.

Redovisa andelen lärare som är forskarutbildade och i vilken omfattning de deltar i undervisningen på programmet genom att hänvisa till den tabell som bilagts till punkten 1.1 *Förutsättningar* (den innehåller relevant data).

Kommentera kortfattat forskningsanknytningen i utbildningen utifrån lärarresurserna, vilka utvecklingsbehov som finns och utbildningens långsiktiga kompetensförsörjningsplan (cirka 200 ord)

I bilaga 2 framgår att av de 63 lärare som medverkar i sjuksköterskeutbildningen är 20 disputerade, därtill har två lärare avlagt licentiatexamen. Tre lärare har en grundanställning som adjunkt men bedriver nu doktorandstudier; de beräknas disputeras höstterminen 2023-vårterminen 2025. Därtill kommer en doktorand, som inte har en grundanställning som lärare, att disputeras vårterminen 2024. Andelen disputerade lärare som har undervisning i sjuksköterskeprogrammet är för närvarande 32 %. Lektorer har i genomsnitt 20% kompetenstid och 80% utbildning varav 10% är förtroendetid vilket innefattar tid för möten medan professorer har 50% forskning och 50% utbildning. Viss variation kan förekomma utifrån anslag av externa medel. Av de 20 disputerade lärare som medverkar i sjuksköterskeprogrammet varierar deras tid i programmet mellan 5 och 70% med ett medelvärde på 25%. Uppdrag som utbildningsledare och ämnesansvarig innehas av lektorer och professorer.

I UKÄ:s senaste årsrapport (UKÄ 2022) redovisas att andelen (heltidsekvivalenter) anställda professorer och lektorer inom medicin och hälsovetenskap år 2021 var ca 30%. Vid en jämförelse med riket tycks andelen disputerade lärare vara jämförbar. Vi skulle dock gärna se att andelen utökades samt att fler av de disputerade lärarna skulle ha en större omfattning avseende undervisning i sjuksköterskeprogrammet. Sedan 2014 har HiG samarbetat med ett kinesiskt lärosäte om en sjuksköterskeutbildning. Det är i princip uteslutande lektorer som undervisar i denna utbildning men då avtalet upphör inom ett par år kan eventuellt några lektorer ha möjlighet utöka sin undervisningstid i sjuksköterskeprogrammet.

Sett till andelen lektorer inom vårdvetenskap finns utvecklingsmöjligheter. Vid avdelningen finns flera doktorander och vår förhoppning är att de ska ses som en framtida resurs som lektorer vid avdelningen efter avslutad forskarutbildning. I kollegiet finns forskningsaktiva lärare som inte är disputerad och avdelningschef och ämnesansvariga arbetar löpande med att tillvarata kompetens och kompetenshöja befintliga medarbetare. Vidare har kontakter tagits med andra lärosäten för att undersöka om vi framgent kan samverka eftersom vi konkurrerar om samma "kompetens". Diskussioner förs också med samverkanspartners inom VFU kring förenade anställningar i form av klinisk lektor så det är önskvärt att den akademiska kompetensen under VFU utvecklas.

Referenser

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) (2022). *Universitet och högskolor årsrapport 2022*.
file:///C:/Users/maesin/Downloads/universitet-och-hogskolor-arsrapport-2022-2.pdf

Beskriva och reflektera över hur lärarkollegiet arbetar systematiskt med utbildningens forskningsanknytning, diskutera även utvecklingsmöjligheter (ca 300 ord).

Under år 2021 var ett av de mål i verksamhetsplanen som kollegiet arbetade med "Alla akademins utbildningar är forskningsanknutna i enlighet med kvalitetssäkringssystemet där det finns en tydlig progression i forskningsanknytningen". En av de aktiviteter som var kopplade till målet var "Kartläggning av utbildningarnas forskningsanknytning enligt Jenkins och Healey (2005) i enlighet med kvalitetssäkringssystemet". Varje kursledning ansvarade för att placera respektive lärandemål i Jenkins och Healeys modell. En sammanställning för sjuksköterskeprogrammet gjordes utifrån inlämnat material och presenterades och diskuterades på ett avdelningsmöte. Då, liksom nu, kunde vi se att det i flera kurser fanns en stor övervikt av forskningsanknytningen "Research-led". Den är naturligtvis en viktig del men här ser vi en utvecklingsmöjlighet mot en större variation i aktiviteter av forskningsanknytning. När vi inom kort reviderar programmet ska vi sträva efter en ökad variation av forskningsanknytning i programmets olika kurser.

På avdelningen har vi som rutin att medarbetare som deltagit på konferens skriftligt och muntligt rapporterar detta till kollegiet. Den nya kunskap som kollegiet därmed får kan sedan förmedlas och diskuteras vidare med studenterna, vilket enligt Jenkins och Healey (2005) tolkas som att forskningsanknytningen är "research-led".

Ytterligare ett systematiskt sätt hur lärarkollegiet arbetar med forskningsanknytning i utbildning är genom de tidigare beskrivna spetskompetensgrupperna (se s. 5). De har bland annat till uppgift att följa kunskapsutvecklingen inom området som gruppen arbetar med för att sedan delge detta till respektive kurs i programmet när så behövs, exempelvis när nya forskningsrön kommit som bör inkluderas i undervisningen. Spetskompetensgrupperna rapporterar återkommande på avdelningsmöten om sitt arbete, inkluderande ny forskning inom området.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att kollegiet har flera aktiviteter som möjliggör att forskningsanknytningen i utbildningen kan förstärkas, men att dessa aktiviteter framför allt är av typen "research-led". Vi behöver därför utöka forskningsaktiviteter som betonar studenten som en aktiv part snarare än en kunskapsmottagare.

2.2 Processer

Beskriv de forskningsliknande aktiviteter som studenterna på utbildningsprogrammet ägnar sig åt. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter (cirka 200 ord)

I programmets kurser ägnar sig studenterna åt olika former av forskningsliknande aktiviteter. I programmets första kurs (OMG101) får studenterna svara på en kort enkät under föreläsningen och resultatet sammanställs sedan i realtid. Genom denna aktivitet får studenterna en grundläggande förståelse för hur data kan samlas in och därefter sammanställas. En forskningsliknande aktivitet som förekommer i flera kurser är att studenterna som en del av examinationsuppgift ska samla in data (exempelvis från kurslitteratur, vetenskapliga artiklar identifierade genom databassökningar, patientobservationer) för att sedan sammanställa dessa skriftligt i rapportform och relatera dem till annan litteratur. I kurserna där studenterna skriver projektplan inför examensarbete (OMG108) respektive examensarbete (OMG109) genomför studenterna forskningsliknande aktiviteter i enlighet med forskningsprocessens olika steg.

Vi bedömer att det finns utvecklingsmöjligheter gällande forskningsliknande aktiviteter i programmet. Framför allt kan variationen i forskningsliknande aktiviteter öka. Exempelvis skulle studenterna kunna genomföra datainsamlingar i form av intervju och enkät under sin VFU för att sedan redovisa (skriftligt eller muntligt) både tillvägagångssätt för datainsamling och resultatet av den.

Beskriv hur och när lärare förmedlar egna och andras aktuella forskningsresultat till studenterna. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter (cirka 200 ord)

Se även under avsnitt 2.1.

Egna och andras forskningsresultat förmedlas till studenterna vid föreläsningar, klinisk färdighetsträning och vid seminarier. Exempel på detta är att undervisning i vårdhygien (MVG101) baseras på aktuell nationell forskning där forskare vid Avdelningen för vårdvetenskap ingår. I en annan kurs (MVG102) finns en modul i Canvas med "Mer att läsa-material" där aktuell forskning om olika organsystem finns att ta del av. I kurser med klinisk färdighetsträning (exempelvis OMG102) har man alltmer gått ifrån att använda böcker som kurslitteratur för denna typ av kursinnehåll då kunskapen snabbt kan bli inaktuell. Istället används huvudsakligen den nationella [Vårdhandboken](#) som regelbundet uppdateras efter de senaste forskningsrönen och som är fritt tillgänglig i digitalt format. I en kurs om vetenskaplig metod (OMG103) används i tentamen korta beskrivningar av aktuella studier som utgångspunkt för vissa frågor. Syftet är att entusiasmera och väcka nyfikenhet för forskning. I en kurs om organisation och ledarskap (OMG107) genomför doktorander och seniora forskare tillsammans inspirationsföreläsningar om aktuell forskning genomförd vid Avdelningen för vårdvetenskap relaterad till kursens inriktning. I en kurs om vetenskaplig metod (OMG108) genomförs en föreläsning där hon går igenom ett par av sina egna

studier med fokus på hur hon närmade sig deltagarna, vilka metodologiska val som gjordes och varför samt vilka analyser som gjordes för att komma fram till forskningsresultatet och varför just dessa analysmetoder valdes.

Sammantaget visar exemplen ovan att utbildningens innehåll baseras på både egna och andras uppdaterade forskningsresultat och kommer studenterna till nytta genom olika läraaktiviteter. Ett förbättringsförslag är att vi ännu mer, där forskningen är relevant för utbildningen, förmedlar våra egna forskningsresultat samt att vi aktivt uppmuntrar studenterna att i högre grad ta del av disputationer och eventuella öppna föreläsningar inom sjuksköterskeprogrammets ämnen. Detta görs ibland, men inte rutinmässigt.

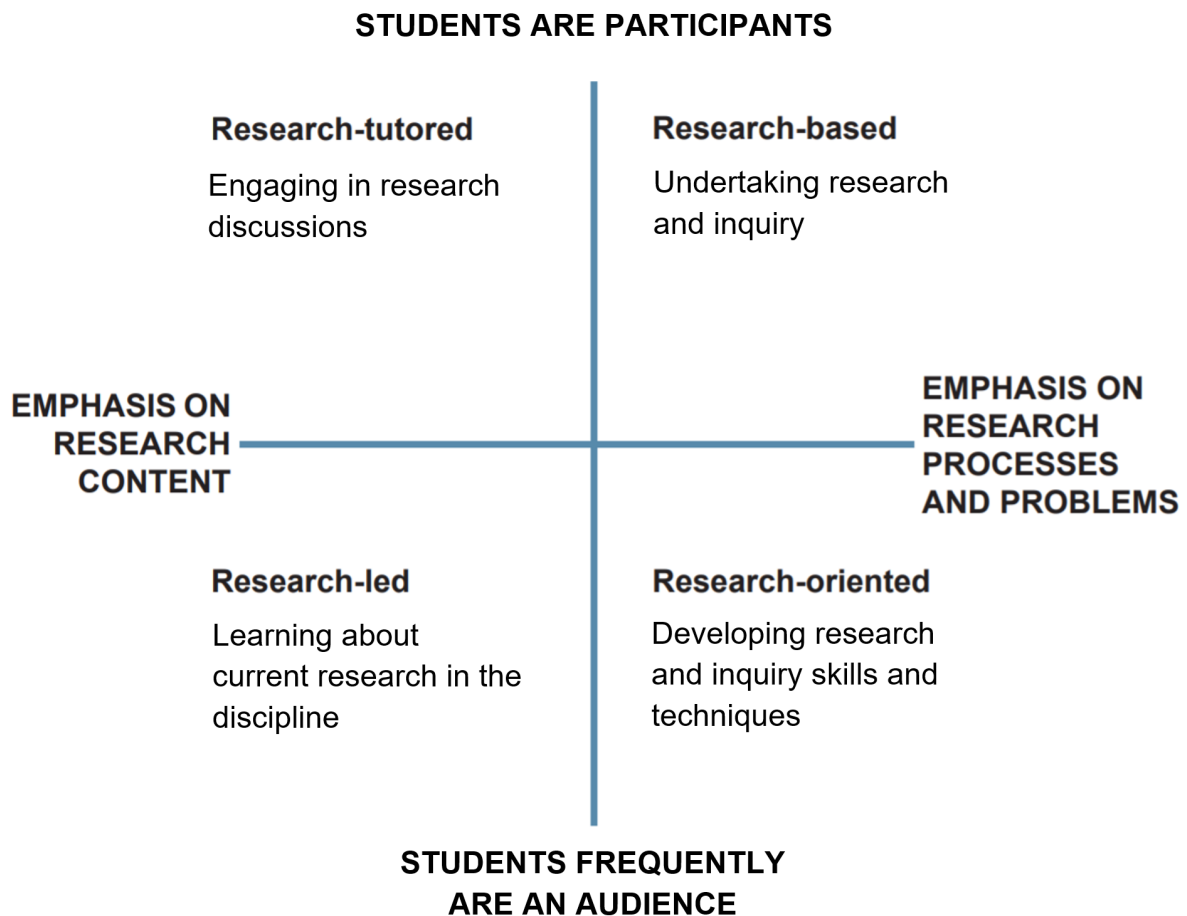
Beskriv hur och när studenterna är aktiva i pågående forskningsprojekt. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 200 ord)

Det tillhör undantagsfall att studenter är aktiva i pågående forskningsprojekt. Under vårterminen 2023 är det dock fyra studentpar som i sina respektive examensarbeten arbetar med forskningsmaterial som en av avdelningens lärare samlat in. En utvecklingsmöjlighet är att lärare varje termin inventerar om det finns forskningsmaterial som studenterna kan bearbeta i sina examensarbeten. Kontakt har under det senaste året initierats med en vårdverksamhet som är intresserad av att studenter undersöker områden kopplade till vårdverksamheten, exempelvis genom data från kvalitetsregister. Studenterna skulle då inte ingå i ett forskningsprojekt men väl arbeta med empiriska data. Eventuellt kommer forskare på avdelningen att utveckla forskningsprojekt tillsammans med vårdverksamheten och det bör då övervägas om studenter kan involveras i detta. Kontakt har tagits med studierektor inom Region Gävleborg för att samla in ämnen som vårdverksamheter önskar att studenterna studerar i sina examensarbeten. Inte heller i detta fall rör det sig om forskningsprojekt men studenterna har möjlighet att prova hur det kan vara att studera en forskningsfråga tillsammans med en vårdverksamhet.

Analysera hur utbildningsprogrammets kurser placerar sig i modellen för forskningsanknytning av Jenkins & Healey (2009) nedan. Fyll i tabellen i tabellen nedan och uppskatta, för varje programkurs, hur stor andel av kursen (beakta främst lärandemål men även innehåll och examinationsformer) som faller inom respektive kvadrant i modellen. Tabellen kan läggas som bilaga till självvärderingen. Om ni vill kan ni i tillägg illustrera kursernas placering grafiskt i modellen grafiskt.

Programkurs, i tidsordning	Research-led (%)	Research-oriented (%)	Research-tutored (%)	Research-based (%)	Eventuell kommentar
OMG101	73	13	0	0	Summan blir inte 100% då lärandemål om författningar ingår vilket vi inte bedömer går att relatera till modellen
MVG101	60	0	27	0	Summan blir inte 100% då lärandemål om läkemedelsräkning ingår vilket vi inte bedömer går att relatera till modellen

MVG102	67	0	33	0	
OMG102	87	0	7	0	Summan blir inte 100% då lärandemål om författningar ingår vilket vi inte bedömer går att relatera till modellen
OMG103	20	53	27	0	
MVG103	80	0	0	0	Summan blir inte 100% då lärandemål om läkemedelsräkning ingår vilket vi inte bedömer går att relatera till modellen
OMG104	82	0	18	0	
OMG105	80	0	13	0	Summan blir inte 100% då lärandemål om författningar ingår vilket vi inte bedömer går att relatera till modellen
MVG104	100	0	0	0	
OMG106	87	0	13	0	
OMG107	0	33	67	0	
OMG108	0	53	17	30	
OMG109	0	0	20	80	
OMG110	100	0	0	0	

Modellen för forskningsanknytning hämtad från [Jenkins och Healey \(2009\). Developing undergraduate research and inquiry. The Higher Education Academy.](#)

Kommentera utbildningsprogrammets forskningsanknytning och reflektera över hur forskningsanknytningen kan utvecklas (cirka 400 ord)

I tabellen framgår att det är en stor övervikt för forskningsanknytning som är research-led. Att detta är fallet i de första kurserna i programmet bedömer vi som naturligt liksom att det finns inslag av denna typ av forskningsanknytning även i senare kurser i programmet. Vi ser det dock som önskvärt att variationen av forskningsanknytning är större i programmet som helhet och framför allt att undervisning och examination som kan tolkas som research-oriented eller research-based utvecklas. Se även den första rutan under 2.2, Processer.

Vad som inte kan förmedlas genom modellen och tabellen är att undervisningsmoment ofta tränar studenterna i att problematisera. Detta menar vi är en del av ett vetenskapligt förhållningssätt och forskningsanknytning.

2.3 Resultat

Redogör för hur utbildningens examensarbeten och andra forskningsliknande arbeten (laborationsrapporter, uppsatser, etc.) säkerställer att utbildningen vilar på vetenskaplig. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter (cirka 400 ord)

Studenterna på sjuksköterskeprogrammet skriver sitt examensarbete i termin 6 (kurs OMG109). Dessförinnan examineras de i flera kurser genom skriftliga examinationsuppgifter där studenterna ska tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt och följa den struktur som vanligtvis används i vetenskapliga arbeten. Nedan exemplifieras från några kurser de forskningsliknande arbeten som studenterna utför under utbildningen och avslutningsvis reflekteras över utvecklingsmöjligheter.

I programmets första kurs (OMG101) introduceras studenterna till vad vetenskapligt arbete innebär. I detta ingår föreläsningar och workshop om vetenskapligt förhållningssätt, vetenskapligt skrivande samt referenshantering. I de skriftliga examinationsuppgifter som ingår i kursen ska studenterna tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt och -arbetsätt vilket bland annat innebär att i examinationsuppgifter följa den så kallade IMRaD-strukturen. Då ska de, bland annat, i metoddelen kunna beskriva tillvägagångssättet för hur material till resultatet samlats in, samt kunna styrka sina framställningar med referenser. I termin 2 (kurs OMG103) ställs större krav på studenterna gällande det vetenskapliga arbetsättet. Exempelvis ska de beskriva metoden i sitt arbete mer detaljerat med bland annat eventuella begränsningar i databassökningar och urvalskriterier för de artiklar som de valt till resultatet. I en annan examinationsuppgift i samma kurs ska de i diskussionsavsnittet kunna argumentera, med stöd av referenser, för varför viss kunskap är av betydelse för sjuksköterskor. I termin 5 ingår en kurs (OMG107) där studenterna ska genomföra ett fiktivt förbättringsarbete i en vård- eller omsorgskontext. Arbetet redovisas i form av dels en poster, dels ett kompletterande arbetsmaterial. Studenterna ska i sitt arbete följa en vetenskapligt grundad metod för förbättringsarbete och i övrigt följa IMRaD-strukturen samt referera på sedvanligt sätt. En progression i förhållande till tidigare terminer är att studenterna ska kunna ange kliniska implikationer utifrån sitt arbete.

I termin 5 (kurs OMG108) skriver studenterna en projektplan som ligger till grund för examensarbetet som skrivs i nästföljande kurs (OMG109). I tillägg till det vetenskapliga arbets- och redovisningsätt som tillämpats i tidigare skriftliga examinationsuppgifter tillkommer här att beskriva en utifrån syftet lämplig teoretisk referensram för arbetet, göra forskningsetiska överväganden samt att, för litteraturstudier, relevans- och kvalitetsgranska de vetenskapliga artiklar som resultatet baserar sig på. I förhållande till tidigare skriftliga examinationsuppgifter ställs större krav på bland annat metodbeskrivning och resultatredovisning.

Vi bedömer att utbildningens examensarbete samt andra forskningsliknande arbeten uppfyller de krav på vetenskaplighet som säkerställer att utbildningen vilar på vetenskaplig grund. En progression kan ses i de krav på de forskningsliknande arbeten som studenterna genomför under utbildningens gång men denna progression kan vara mer genomtänkt än vad nu är fallet. En tydlig utvecklingsmöjlighet är att tidigare i utbildningen introducera forsknings- och forskareetik. Detta är en del av det som tas upp kring vetenskapligt förhållningssätt i programmets första kurs men bör vara något som mer explicit och vid flera tillfällen aktualiseras under utbildningen.

3. Kvalitetsområde tillämpbarhet och samverkan

Bedömningsgrunder

Tillämpbarhet och samverkan

- Utbildningen ger kunskaper och färdigheter som studenterna kan tillämpa i olika verksamheter utanför och efter utbildningen, särskilt med avseende på yrkesmässig tillämpning inom anställning, eget företagande, samt med avseende på fortsatta studier och ideell verksamhet
- Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande formas och sker i samverkan med det omgivande samhället

3.1 Förutsättningar

Diskutera balansen och eventuella konflikter mellan utbildningens vetenskapliga grund och tillämpbarhet, exempelvis hur utbildning i praktiska färdigheter står i relation till akademiska färdigheter. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter. (cirka 500 ord)

Utbildningens vetenskapliga grund har beskrivits tidigare i dokumentet samt att såväl teoretisk undervisning samt undervisning som är praktisk (klinisk färdighetsträning och VFU) ska baseras på vetenskap och, där det är tillämpligt, beprövad erfarenhet. Som lärosäte har vi ansvaret för att dels tillse att utbildningen i sin helhet möter examensmålen för såväl sjuksköterskeexamen som kandidatexamen, dels att bedöma om studenterna uppnår lärandemålen som alla är kopplade till examensmålen. Studenterna fullgör delar av sin utbildning genom VFU och där har vi som lärosäte mindre möjligheter till att styra studenternas undervisning; examination av VFU sköts dock alltid av kliniska adjunkter som har uppdrag från HiG. Under VFU genomförs examinerande seminarier ledda av klinisk adjunkt för att hjälpa studenterna att sätta den kunskap de inhämtar genom VFU i ett större sammanhang, exempelvis hur konkreta patientsituationer kan relateras till vetenskaplig kunskap. Den vård som ges, utifrån rutiner och vårdprogram, ska vara evidensbaserad, det vill säga vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt att patientens önskemål också ska vägas in. Vår erfarenhet är dock att det finns begränsat utrymme för studenterna att diskutera med sina handledare kring detta. Praktiska moment som studenterna tränar på lärosätet i klinisk färdighetsträning följer [Vårdhandboken](#) som kontinuerligt uppdateras utifrån senaste evidens. När studenterna sedan ska utföra dessa moment under VFU är det dock inte säkert att detta sker i enlighet med Vårdhandboken. Dessa två exempel visar att det finns en viss diskrepans mellan vad studenterna lär sig i teoretiska studier och hur detta sedan tillämpas under VFU. Sjuksköterskeyrket är ett praktiskt yrke men sjuksköterskeprogrammet är inte en renodlad yrkesutbildning utan en högskoleutbildning vilket ställer krav på bland annat vetenskaplig grund i det som lärs ut. När studenterna möter delvis skilda uppfattningar om hur något är och hur något bör göras i teoretiska respektive praktiska delar av utbildningen kan det upplevas som förvirrande och som att vi som främst verkar inom den teoretiska utbildningen inte "vet hur det är". Det är också skilda kompetenskrav på lärare respektive handledare under VFU. I normalfallet ska den lärare som anställs ha lägst en magisterexamen och därtill högskolepedagogisk utbildning. För handledare finns inte dessa krav och det är oklart hur många av dem som har handledarutbildning. När andelen klinisk utbildning i form av VFU nu kommer att utökas inom sjuksköterskeprogrammet kan vi därför ha både förhoppningar och farhågor. Förhoppningen är att kopplingen mellan vetenskaplig grund och tillämpbarhet stärkas genom att lärare som idag huvudsakligen undervisar i teoretiska moment troligen framöver kommer att ha undervisning även under VFU. En farhåga är att för att kunna klara en utökning av VFU kommer troligen även andra yrkesgrupper än sjuksköterskor, i första hand undersköterskor, att behöva handleda studenterna i större utsträckning än vad som är fallet idag. Kopplingen mellan vetenskaplig grund och praktiskt utförande riskerar därför att bli svagare. Diskussioner förs inom kollegiet om hur detta kan hanteras. Ett förslag är om det kan

finnas sjuksköterskor som har ett övergripande handledaransvar för en större grupp studenter under de perioder när studenterna i det dagliga arbetet handleds av någon som inte är sjuksköterska. Dessa sjuksköterskor samlar regelbundet studenterna till reflektion för att lyfta lärandet till en högskolemässig nivå. En ytterligare konflikt som kan lyftas är att samverkanspartners uppfattar att nyexaminerade studenter inte har de praktiska kunskaper som krävs för att arbeta som sjuksköterska. Vi ska, som tidigare nämnts, kunna garantera att de studenter som tar examen från sjuksköterskeprogrammet uppnår målen för sjuksköterskeexamen. Examensmålen är i många fall vitt formulerade vilket då ger utrymme för tolkning. Samtidigt är vårdverksamheter idag ofta mycket specialiserade och de nyexaminerade sjuksköterskorna har en examen som generalister. Dessa olika förväntningar är något vi diskuterar med samverkanspartners i processen med att revidera utbildningen.

Beskriv i tabellform de ordinarie lärarnas samt eventuella gästlärare professionskompetens.

Namn	Ordinarie lärare	Typ av professionskompetens
Anna Hofsten		Läkare
Anna Efverman		Leg. fysioterapeut
Annakarin Olsson		Leg. sjuksköterska
Annica Björkman		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Annika Nilsson		Leg. sjuksköterska
Ann-Sofi Östlund		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Bernice Skytt		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska Specialistsjuksköterskeexamen inriktning barn och ungdom
Britt-Marie Sjölund		Leg. sjuksköterska
Camilla Göras		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning anestesi
Elisabet Eriksson		Leg. sjuksköterska
Erebouni Arakelian		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning intensivvård Specialistsjuksköterskeexamen inriktning anestesi
Johan Olerud		Molekylärbiolog
Kati Knudsen		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning anestesi Specialistsjuksköterskeexamen inriktning intensivvård
Kerstin Hedborg		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning barn och ungdom Biomedicinsk analytiker
Kerstinstake Nilsson		Leg. sjuksköterska
Magnus Lindberg		Leg. sjuksköterska med vidareutbildning inom njurmedicinsk vård
Malin Jordal		Leg. sjuksköterska
Maria Randmaa		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning anestesi Specialistsjuksköterskeexamen inriktning intensivvård samt vidareutbildning inom området smärta
Maria Engström		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Maria Lindberg		Leg. sjuksköterska
Marit Silén		Leg. sjuksköterska

Marja-Leena Kristofferzon		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning intensivvård
Martin Salzmänn Erikson		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning psykiatri
Mikaela Willmer		Leg. dietist
Ove Björklund		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning barn och ungdom
Tove Bylund Grenklo		Beteendevetenskaplig utredare/Fil Mag Psykologi-Miljöpsykologi
Ylva Pålsson		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning barn och ungdom
Anita Nyström		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning barn och ungdom
Anna Andersson		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Anna Danhard		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Anna Pagard		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Annsöfi Wigert		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning anestesi Specialistsjuksköterskeexamen inriktning intensivvård
Britt-Mari Wågström		Leg. sjuksköterska
Camilla Karlsson		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning vård av äldre
Camilla Höglund		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Carola Ressem		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Elina Odenland		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning ambulanssjukvård
Elisabeth Persson		Leg. sjuksköterska
Eva Dahlkvist		Leg. sjuksköterska
Evawestergren		Leg. sjuksköterska
Eva Ädel		Leg. sjuksköterska
Fanny Svartling		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Fredrik Hedén Seger		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning psykiatri
Gisela Frost		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska Specialistsjuksköterskeexamen inriktning intensivvård
Gunilla Lindström		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning barn och ungdom
Helena Wester		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Irene Hylander		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning barn och ungdom Specialistsjuksköterskeexamen inriktning intensivvård Specialistsjuksköterskeexamen inriktning anestesi
Jenny Riddarström		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Julia Högnelid		Leg. sjuksköterska

Karin Berglund		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Karin Holmsten Lundén		Leg. sjuksköterska
Karin Lundin		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Kristina Jansson		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning intensivvård Specialistsjuksköterskeexamen inriktning anestesi
Katrin Ohlsson		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning intensivvård
Louise Löf		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning vård av äldre
Madeleine Jäderberg		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Madelene Klockervold		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning vård av äldre
Malin Söderberg		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Maria Eriksson		Leg. sjuksköterska
Maria Radeskog		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning barn och ungdom
Maria Wejåker		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning anestesi
Marie Bjuhr		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning psykiatri
Monica Backström		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning psykiatri
Monique Toratti Lindgren		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning intensivvård Leg. barnmorska
Pär Lindblom		Leg. sjuksköterska
Sara Edlund		Leg. sjuksköterska med vidareutbildning inom onkologisk vård
Sarah Karlsson		Idrottstränare
Therese Jarnulf		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska
Tina Nordström		Leg. sjuksköterska
Urban Torstensson		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning psykiatri
Åsa Bergius		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning anestesi
Åsa Hedlund		Specialistsjuksköterskeexamen inriktning distriktssköterska

Beskriv hur lärarnas professionskompetens berikar utbildningens tillämpbarhet. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter. (cirka 200 ord)

Av de lärare som arbetar inom sjuksköterskeprogrammet har en stor majoritet sjuksköterskeexamen och av dessa har många en specialistsjuksköterskeexamen. De lärare som inte har en sjuksköterskeexamen har examen som har stor relevans i förhållande till sjuksköterskeprogrammets examensmål.

Då majoriteten av de anställda inom sjuksköterskeprogrammet är sjuksköterskor med klinisk erfarenhet bidrar de till att kunna stödja studenterna att uppnå lärandemål för såväl yrkesexamen som kandidatexamen, som exempelvis hur teoretisk kunskap kan omsättas i det kliniska arbetet som sjuksköterska. De lärare som har specialistsjuksköterskeexamen med en viss inriktning berikar utbildningens tillämpbarhet genom undervisning i moment med specifik inriktning, exempelvis,

barnsjukvård eller akutsjukvård. De kan också inspirera studenterna till att så småningom läsa vidare genom en specialistsjuksköterskeutbildning.

De lärare som inte har sjuksköterskeexamen är framför allt involverade i undervisningsmoment som nära anknyter till deras utbildningsbakgrund. Exempel på detta är att lärare med en utbildningsbakgrund inom det medicinska området har huvuddelen av sin undervisning i kurser inom det medicinska området. Genom att de ingår i ett kollegium där den stora majoriteten har sjuksköterskeexamen är de väl bekanta med den kunskap som sjuksköterskor behöver inom exempelvis det medicinska området och anpassar sin undervisning utifrån detta.

En utvecklingsmöjlighet som vi bedömer som angelägen är att tillsammans med samverkanspartners utveckla formerna för kombinerade uppdrag (förenade anställningar). Även för de lärare som inte primärt arbetar med VFU behöver formerna för att inhämta aktuell klinisk kunskap utvecklas genom exempelvis hospitering.

3.2 Processer

Beskriv externa aktörers medverkan i utbildningsråd, rådets medlemmar samt hur synpunkter och förslag från de externa aktörerna tas till vara för att stärka utbildningens tillämpbarhet. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter. (cirka 300 ord)

I utbildningsrådet för vårdvetenskap ingår representanter som genom sina kunskaper och perspektiv bidrar till utbildningens tillämpbarhet. Utbildningsrådet är gemensamt för samtliga utbildningar inom vårdvetenskap, det vill säga även för den kompletterande utbildningen för sjuksköterskor samt för specialistsjuksköterskeprogrammen med dessa olika inriktningar. De medlemmar som ingår i utbildningsrådet är representanter för Region Gävleborg, representanter för kommunerna i Gävleborgs län, representanter för vårdbolaget Tiohundra samt representant för Vårdförbundet Gävleborg. Därtill ingår i rådet studentrepresentant(er) samt representanter för lärare på avdelningen. Utbildningsrådet har möte en gång per termin, oftast två timmar per möte.

De frågor som lyfts för information och/eller diskussion i rådet är sådana som rådets medlemmar tycker är angelägna. Exempel på frågor som diskuterats och som beaktats i utbildningen är studenters möjlighet att träna handledning under utbildningen då de ofta som nyexaminerade sjuksköterskor behöver handleda sjuksköterskestudenter. En utvecklingsmöjlighet är att de frågor som lyfts i utbildningsrådet inte är desamma som i samverkansgruppen för klinisk utbildning (se nästa avsnitt för närmare beskrivning av detta forum), trots att det som är gemensamt för oss företrädesvis är studenternas kliniska utbildning. Sammanskallande för utbildningsrådet (utbildningsledare) respektive för samverkansgruppen (biträdande avdelningschef) har försökt att renodla fokus för respektive mötesform och kommunicerat detta till medlemmarna i respektive forum. Arbetet kring detta fortsätter, inte minst då den kliniska utbildningen för sjuksköterskestudenter kommer att förändras med anledning av ändringen i högskoleförordningen. Det innebär att vi behöver ser över vilka utbildningsrelaterade frågor som ska diskuteras i utbildningsrådet respektive i andra forum för samverkan. En utmaning är att rådets medlemmar skiftar vilket innebär att det kan bli en bristande kontinuitet i diskussionerna. En annan utmaning är att det under senare år varit svårt att rekrytera studentrepresentanter till utbildningsrådet. Inom avdelningen samt tillsammans med Gefle studentkår pågår diskussioner om hur fler studenter kan intressera sig för uppdrag som studentrepresentanter inom olika organ.

Beskriv, utöver utbildningsråden, hur externa aktörers synpunkter om utbildningens tillämpbarhet inhämtas och tas till vara för att stärka utbildningens tillämpbarhet. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter. (cirka 200 ord)

Inom ämnet vårdvetenskap finns en samverkansgrupp för klinisk utbildning. I gruppen ingår representanter för Region Gävleborg, representanter för kommunerna i Gävleborgs län, representanter för vårdbolaget Tiohundra samt representanter för lärare på avdelningen. Denna grupp fokuserar på frågor för samtliga utbildningar inom vårdvetenskap. Gruppen har möte två gånger per termin. I gruppen diskuteras aspekter såväl på kort sikt som på längre sikt som rör studenternas kliniska utbildning. Exempel på sådana frågor kan vara hur VFU inom en viss verksamhet gör det möjligt för studenterna att uppnå lärandemålen i kursen där denna VFU ingår samt frågor kring handledarutbildning, då tillgång till handledare med handledarutbildning är väsentligt under studenternas VFU. I det omställningsarbete som pågår i sjuksköterskeprogrammet med anledning av ändringen i högskoleförordningen har en grupp under ledning av biträdande avdelningschef bildats med en representant vardera för Region Gävleborg respektive Gävleborgs kommuner (diskussioner med vårdbolaget Tiohundra förs på annat sätt).

Då andelen klinisk utbildning i sjuksköterskeprogrammet kommer att utökas för de studenter som påbörjar utbildningen från och med höstterminen 2024 kommer diskussioner med samverkanspartners framöver möjligen att behöva bedrivas på ett delvis annat sätt än vad som hittills varit fallet.

Beskriv inslag där utbildningen samverkar med verksamheter utanför lärosätet på ett systematiskt vis så att studenterna får direkt kontakt med, och erfarenheter från, det omgivande samhället och diskutera hur detta berikar utbildningens tillämpbarhet. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter. (cirka 300 ord)

Studenterna inom sjuksköterskeprogrammet har VFU samt fältstudie i fyra av programmets sex terminer. Därigenom får studenterna direkt kontakt med verksamheter där de kan komma att arbeta som sjuksköterskor. VFU och fältstudie bedrivs inom olika typer av vård- och omsorgsverksamheter där studenterna sedan, i vissa fall efter specialistutbildning, kan arbeta som sjuksköterskor.

Samverkan med verksamheter sker inte endast inom VFU utan även i teoretiska kurser. I programmets första kurs intervjuar studenterna yrkesverksamma sjuksköterskor (samverkanspartners är behjälpliga med kontaktuppgifter till sjuksköterskorna) och får därmed tidigt i utbildningen viss insikt om hur den utbildning de studerar tillämpas i arbetslivet. I en kurs i termin 3 träffar studenterna vid ett tillfälle personer som har det gemensamt att de har en långvarig sjukdom (rekryterade genom patientföreningar) och vid ett tillfälle sjuksköterskor med specialistkompetens som arbetar med nyss nämnda patientgrupper. Dessa träffar sker i form av paneldiskussioner där studenterna i förväg lämnat in frågor som de önskar att personerna i panelen diskuterar. Genom de båda paneldiskussionerna får studenterna kontakt med representanter för olika delar av det omgivande samhället vilket berikar utbildningens tillämpbarhet.

Till självvärderingen ska också följande två listor bifogas:

1. Lärandemål som fokuserar generiska* förmågor och dess examinationsformer.
* Generisk: Förmågan har ett vidare användningsområde än i det specifika sammanhang den behandlas i utbildningen, till exempel: att samarbeta med andra, att prioritera och planera tid, att kommunicera skriftligt och muntligt, att identifiera egna kunskapsbehov (Högskoleverket, Rapport 2009:25 R).
2. Examinationer som innehåller autentiska moment (det vill säga examinationsformer som liknar de arbetsuppgifter som används i yrkeslivet utanför akademien).

För varje punkt ovan ska 2–3 exempel på instruktioner för examinerande uppgifter bifogas.

Se Bilaga 7 samt Bilaga 8.

3.3 Resultat

Beskriv studenternas anställningsbarhet, förutsättningar för avkastningsgenererande verksamhet, fortsatta studier eller andra framtidsutsikter efter slutförd utbildning. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter. (cirka 400 ord)

För att kunna arbeta som sjuksköterska krävs legitimation vilken utfärdas av Socialstyrelsen efter genomförd, godkänd sjuksköterskeutbildning. Som lärosäte garanterar vi därmed att studenten är anställningsbar, det vill säga har den kompetens som krävs för anställning som sjuksköterska vilket utgår från de nationella examensmålen för sjuksköterskeexamen. Vi har inga indikationer på att anställningsbarheten för studenter utbildade vid HiG skiljer sig jämfört med studenter utbildade vid andra lärosäten. Den stora majoriteten sjuksköterskor arbetar inom hälso- och sjukvård och av de dryga 10% som inte gör det arbetar närmare hälften inom områden som ligger nära hälso- och sjukvård, exempelvis med administration av hälso- och sjukvård eller inom utbildning (Sveriges Kommuner och Regioner [SKR] 2023) vilket troligtvis innebär utbildning av främst sjuksköterskor.

Generellt finns en stor efterfrågan på grundutbildade sjuksköterskor – samtliga regioner rapporterar brist på grundutbildade sjuksköterskor och minst 50% av kommunerna uppger detsamma (Socialstyrelsen 2023). Likaledes rapporterar 9 av 10 arbetsgivare brist på nyexaminerade grundutbildade sjuksköterskor. Även på några års sikt bedöms grundutbildade sjuksköterskor ha stora möjligheter till arbete (Arbetsförmedlingen 2023).

Grundutbildade sjuksköterskor har möjlighet att fortsätta sina studier genom att läsa en specialistsjuksköterskeutbildning, vilken omfattar 60–75 hp. Utbildningen resulterar i en yrkesexamen samt oftast också en magisterexamen i omvårdnad eller motsvarande ämne. Specialistsjuksköterskeutbildningen har elva fasta inriktningar (och en öppen) varav HiG erbjuder fyra av dessa (anestestisjukvård, distriktssköterska, intensivvård samt vård av äldre). Utöver specialistsjuksköterskeutbildningar med vissa inriktningar finns vid HiG möjlighet att läsa fristående kurser för att därigenom kunna ta en magisterexamen i omvårdnad. Sedan några tillbaka finns också möjligheter till forskarutbildning inom ämnet vårdvetenskap vid HiG vilket är ytterligare ett exempel på hur grundutbildade sjuksköterskor kan fortsätta sina studier. En utvecklingsmöjlighet är att mer riktat informera sjuksköterskestudenter om de möjligheter som finns till fortsatta studier, på olika nivåer, inom området.

Referenser

Arbetsförmedlingen (2023). *Grundutbildade sjuksköterskor*. <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/yrken-och-framtid/hitta-yrkesprognoser/prognoser/prognos/52>

SCB (2022). *Vilka utbildningar ger jobb? Arbetskraftsbarometern 2022*. https://www.scb.se/contentassets/a12b37a263104dca9f9b1f69107f7b00/uf0505_2022a01_am78br2203.pdf

Socialstyrelsen (2023). *Bedömning av tillgång och efterfrågan på legitimerad personal i hälso- och sjukvård samt tandvård Nationella planeringsstödet 2023*. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2023-2-8352.pdf>

Sveriges Kommuner och Regioner [SKR] (2023). *Närmare hälften av sjuksköterskorna som lämnat jobbar med vård*. <https://skr.se/skr/tjanster/bloggarfranskr/arbetsgivarbloggen/artiklar/narmarehalftenavsjukskoterskor-nasomlamnatjobbarmedvard.68647.html>

Sammanställ och kommentera data från alumner som påvisar utbildningens tillämpbarhet om sådant data finns (cirka 300 ord).

Vi har inte kännedom om att sådan data finns tillgänglig.